

SLOVENSKI VESTNIK

Celovec • četrtek • 5. oktober 2000 šte. 40 (3086) • letnik 55 • cena 10 šil. • 0,73 evra

V dvorani grbov bo govoril B. Sadovnik

Uradno deželno praznovanje 10. oktobra, ki bo dan pred obletnico, torej v ponedeljek, 9. oktobra, v deželni hiši v dvorani grbov, bo tokrat – kot pred petimi leti – »slišalo« tudi slovensko besedo. Koordinacijski odbor je na svoji seji prejšnji teden (pri 32 navzočih s štirimi glasovi proti in z dvema vzdržanima) odločil, da bo letos v imenu narodne skupnosti govoril predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Bernard Sadovnik. Njegov govor pa naj bo usklajen z mnenjem KOKS-a.

KOKS je na svoji seji zahteval tudi, naj občinski svet v Dobrli vasi prekliče svoj sklep, s katerim skuša preprečiti deželno dotacijo tamkajšnjemu dvojezičnemu otroškemu vrtcu »Mavrica«.

KOKS pa je dal tudi izjavo, ki jo objavljamo v celoti:

Razširjeni Koordinacijski odbor koroških Slovencev je na svoji seji 28. 9. 2000 z obžalovanjem ugotovil, da deželni zbor ni upošteval pri svojih sklepih predloge narodne skupnosti v zadevi potrebne dvojezične kvalifikacije na veljavnem šolskem dvojezičnem območju. To je jasno v nasprotju z manjšinskim šolskim zakonom in bo imelo za posledico vrsto ugovorov pri najvišjem sodišču. Zastopniki slovenske narodne skupnosti bodo pozvali ministrico za pouk in kulturo, da ukrepa na osnovi svoje kompetence. Poleg tega bodo zastopniki narodne skupnosti nujno obravnavali v vprašanje v komisiji strokovnjakov na ravni zveznega ministrstva. Razširjeni Koordinacijski odbor jemlje sklep koroškega deželnega zbora kot jasno neupoštevanje tako imenovanega »koroškega šolskega sporazuma«, zato se je odločil, da podvzame vse pravne koerake pri najvišjih sodiščih.

Medtem ko se je KOK odločil za sodelovanje v deželni hiši, pa zastopniki narodne skupnosti ne dajejo nobenih priporočil za sodelovanje pri drugih praznovanjih plebiscita. Ta 10. oktober da je povezan z miti, treba pa je govoriti o konkretnem stanju manjšine; če pogledamo samo na rapiden upad njene številčnosti po rezultatih

ljudskih štetij, potem vemo, da se obljube, dane pred 80 leti, niso uresničile.

V zadevi objektivizacijskega zakona o šolskih direktorjih pa sta dr. Sturm in Sadovnik mnenja, da bo ta zakon spet umaknjen, ker ni v skladu z obstoječimi zakoni in uredbami o zaščiti manjšin.

Sodelovanje pri praznovanju naj bo tudi znak, da slovenska narodna skupnost nima interesa na konfrontacijah, to pa da zdaleč še ne pomeni, da bomo »meni nič, tebi nič« pogoltnili vsako krivico. Sodelovanje naj bo simbolični akt za usmeritev v bodočnost, zato bo tudi govor v obeh deželnih jezikih. S. W.

Praznik na Veškem stanu
Veliko domačinov se je zbralo na koči na prelepi planini pod vrhom mogočne Pece in se ob

domači mavžni, pijači in petju poslovalo za eno leto. Upravnik kočje Blaž Kordeš (v sredini) v spremstvu vnukinje Tan-

je (levo) in njene mame Anite pa so stregli lačnim in žejnim gostom in se veselijo snidenja drugo leto spomladi. Foto: Štukelj

PREBLISK

■ Ha – pa ga je le dobila, Glasbena šola namreč, svoj milijon in šeststotisoč. Haider je podpisal in veselje je veliko. Glasbena šola (jasno, da ne le ona) na vsak način krvavo potrebuje vsak šiling. Edinole pravilno – otroci so avstrijski državljani, konzervatorij ali Musikschulwerk seveda državo (ali deželo) tudi stane.

Ampak pretirana evforija seveda niti najmanj ni na mestu. Človek dobi »knedl« v želodcu, če se spomnimo na to, da je nekdanji kulturni referent Ausserwinkler z odprtim srcem uvidel da potrebo in denar odobril, pa ga (nekateri) niso nič kaj slavili. Zahvala je resda v medsebojnih človeških odnosih nekaj normalnega, toda ko dobi nadih klečepla-

zenja, je to ogabna reč. In kar precejkrat imam vtis, da je marsikoga – čeprav zaprmej ne bo priznal – enostavno strah pred oklopniškimi manirami deželnega glavarja. Če bom priden, mi ne bo nič naredil ...

O zahvalah

In če smo že pri tem: dobrolski župan je prav gotovo ravnal nezaslišano in res je to umazana igrice – ampak ne le pri SPÖ. Kako to, da se dobrolske eslerje tako milostno izpusti iz (so)odgovornosti. To mi bo moral mojim ubogim možganom še kdo razložiti.

S. W.

UNIVERZITETNO KULTURNO
DRUŠTVO UNIKUM

vabi na evakuacijo
10. oktobra v Topolove
v Furlaniji, dvojezičen kraj na
slovensko-italijanski meji.
Gostitelj je društvo
»Postaja Topolove«.

Odhod s parkirišča pri
Minimundusu 10. oktobra
ob 7.30. Možnost dostopa
na počivališču Dreiländereck/
Tromeja ob avtocesti ob 8.15.

Prispevek: 300.– šil. na osebo,
večerja na lastne stroške.

Prijavite se lahko po telefonu
0664/774 511 854 ali po e-mailu
(unikum@uni-klu.ac.at). Plačali bo-
ste v avtobusu. Pomembna je dobra
obutev, ker bo nekaj pešačenja!
Umetniška spremljevalka: Inge Vavra

10. OKTOBER EVAKUACIJA

POTVRBA (OVEN DEZELLE (1) IN UNIKUMSKA ZDRUŽBA INGE VAVRA (2) NA AKCIJI UNIKUM (3))

0463/262621

SLOVENIJA

Hirschev sklad

Nemška vlada je še v prejšnji mandatni dobi na pobudo poslanca Hirscha ustanovila poseben sklad pomoči in humanitarne podpore, da bi se vsaj simbolično oddolžila civilnim

žrtvam iz držav vzhodne in južne Evrope, ki jih je nacistični režim spravil za zapahe. Gre za internirance v koncentracijskih taboriščih.

V pogovorih med Slovenijo in Nemčijo je bilo glede načina izplačevanja to vprašanje lahko rešljivo, saj v Sloveniji razpolagajo z vso potrebno dokumentacijo, pa tudi s popolnim seznamom žrtev vojnega nasilja. Upravičenci do enkratnega zneska v višini simboličnih 1000 DEM so taboriščniki, politični zaporniki, ukradeni otroci in Judje. Po usklajenem spisku gre danes za 3021 ljudi. Denar izplačujejo upravičencem na sedežu Rdečega križa Slovenije.

Kmalu se bo začel tudi postopek izplačila odškodnin za prisilne delavce v nemških podjetjih v času rajha. To odškodnini naj bi dobili iz letos ustanovljenega sklada PRAVIČNOST, ODGOVORNOST IN PRIHODNOST, ki se bo financiral iz donacij nemških podjetij. Vloge bodo sprejemali na sedežu mednarodne organizacije za migracijo, ki naj bi te dni odprla svoja vrata. Odškodnine iz tega sklada bodo višje kot iz Hirschevega sklada in bodo znašale 15.000 DEM na osebo.

A. K.

internationale widerstandstage in klagenfurt

mednarodni dnevi odpora v celovcu

6.-28. okt:

karavana kulture

26.+27. okt: kongres

28. oktobra:
demonstracija

proti socialni demontaži
in desnemu ekstremizmu

14.00, Neuer Platz

offenes kärnten-
offenes europa

info: 0463.32154; e-mail: office@offeneskaernten.cjb.net

Plebiscitne proslave se bližajo svojem vrhuncu. Razprave o plebiscitu so bile letos še posebno neokusne, ko je šlo za vprašanje plačnega oziroma neplačnega praznika. Gospodarstvo se je uprlo temu, da naj bi odobrilo celodnevni neplačan praznik in nazadnje so pač našli nekakšen kompromis.

Vsebinsko se je razprava o plebiscitu nekoliko premaknila in sicer v to smer, da je bil plebiscit regionalna odločitev in ne odločitev po nacionalnih kriterijih. Seveda pa stoji v zavesti ljudi slej ko prej nacionalna komponenta odločitve. Spori znotraj političnih elit kažejo, da si niso več povsem

enotne o pomembnosti takih praznov. S tem se je razprava o plebiscitu približala določenemu nivoju folklorizacije.

S strani slovenskih organizacij je bila izpostavljena potreba po preseganju zgodovinskih konfliktov in uperjenost v bodočnost, ob tem, da smo poudarili, da je plebiscitna odločitev kot takšna priznana in nedvoumna.

Slovenske organizacije so sprejele v ustreznih organih sklep, da sodelujejo pri plebiscitnih proslavah na taki ravni kot leta 1995. To pomeni, da bomo sodelovali na prireditvi v dvorani grbov, kjer bo tudi spregovoril govornik manjšine,

KOMENTAR

Dr. Marjan Sturm

letos predsednik NSKS Bernard Sadovnik. Kar se tiče povorke, pa s strani organizacij ne bo nobenih pripo-

ročil, ker smo mnenja, da je to zadeva vzdušja v posameznih občinah in da naj se ljudje odločajo na podlagi teh specifičnih situacij.

Odločitev, da bo spregovoril predstavnik manjšine v dvorani grbov, je po mojem pravilna, ker bo tam lahko zelo jasno povedal, da plebiscitne obljube iz leta 1920, ki so bistveno prispevale k odločitvi, niso v celoti izpolnjene. Govornik bo tudi jasno moral povedati, kakšne zah-

Plebiscitne proslave

teve ima manjšina do deželne in zvezne vlade. Predvsem pa bo moral poudariti dejstvo, da je na Koroškem plebiscit le eden izmed pomembnih datumov tega stoletja. Še večji pomen ima obdobje nacionalsocializma, ki je skušal z etničnim čiščenjem ponemčiti ne samo Koroško, temveč tudi Slovenijo in sploh južno Evropo. Osveščen odnos do zgodovine ne more spregledati tega in zato bo govor v dvorani grbov priložnost za konstruktiven, a zato nič manj jasen govor s strani predstavnika slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Okrogla obletnica plebiscita terja poštene in jasne besede.

treba preleviti v neke vrste »mirovno gibanje«, sicer bo prireditve izgubila svojo upravičenost, zelo krepko diši po kozmetični operaciji. S kremenitimi in jedratimi miselnimi preobratom to nima nič opraviti.

Kdor trdi, da je Vrh spominski kraj evropskega duha, pri tem pa borce proti fašizmu in žrtve nacistične rasistične ideologije dosledno izključuje, kdor dovoljuje, da na Vrhuplapolajo zastave združenja bivših esesovcev (KIV), kdor dopušča, da kritike tega srečanja zmerjajo s »Tugendterroristen der politisch korrekten Gesellschaft« (teroristi kreposti politično korektno družbe), kdor dopušča, da nekdo lahko kritične osebe imenuje »reprezentante duha časa«, ki »pridigajo misel kolektivne krivde, ki mladino hujskajo proti starejši generaciji, ki hočejo odstraniti vojaške spomenike in ki demokracijo akceptirajo samo tam, kjer se podreja njihovi volji«, kdor vse to sprejema in se od tega ne distancira, se naj ne čudi, da stoji v (desnem) kotu, kamor se je postavil sam.

Citirane stavke je v nedeljo, 1. oktobra na Vrhup spregovoril slavnostni govornik, deželni glavar Jorg Haider. Prav on, ki mu je pred dnevi na Dunaju sodnik za prekrške v medijih očital pomanjkljivo znanje zgodovinskih dejstev, je isto očital tistim, ki imajo drugačen pogled na dogajanje in na sporočilo prireditve na Vrhup.

PLIBERK

Občni zbor Zveze slovenskih izseljencev

Kot moralna instanica globoko zakoreninjena v zavesti naroda

Vše ne dokončanem Kulturnem domu v Pliberku je minulo nedeljo, 1. oktobra, bil letošnji občni zbor Zveze slovenskih izseljencev. Čeprav je vreme bilo potovanju nenaklonjeno, so bivši pregnanci, žrtve nacističnega etničnega čiščenja Koroške, prišli na zbor, da bi zadostili formalnemu aktu volitev in občnega zbora, in da se, kar je za občutek skupnosti in solidarnosti sila potrebno in važno, ponovno srečajo ter snidejo. Srečanje je še posebej namenjeno spominu na prestalo trpljenje in na pokojne člane izseljeniške zveze.

Letos je minilo 55 let od vrnitve pregnancev iz izseljenških taborišč in spominu na ta pomemben dogodek je bil posvečen tudi občni zbor. Po opravljenih formalnostih, kot so to poročila odbornikov in volitev odbora, je na sporedu bila ponovitev enodejanke o vrnitvi pregnancev. Po besedilu člana odbora Andreja Kokota jo je dramatiziral Joža Rovšek. Enodejanko, ki se odvija v živinskem vagonu, s katerim so se pregnanci poleti 1945 vračali domov in so v Beljaku le za las ušli usodi nasilne vrnitve v Nemčijo, so odigrali igralci SPD »Radiše«. Premiera enodejanke je bila 23. julija letos na velikem shodu pregnancev na Radišah. Med igralci so bili tudi potomci pregnancev.

Predsednik Zveze slovenskih izseljencev Jože Partl je dejal, da bi občni zbor izseljencev pravzaprav moral biti vpleten v oktobrske prireditve, kajti osemdeset let skupnega življenja v republiki Avstriji je prav za koroške Slovence tudi doba temnih dogodkov in bolečih izkušenj. Od predplebiscitnih obljub dežele, da bo skrbela za enakopraven razvoj Slovencev, ni ostalo nič. Nasprotno, takoj se je začel ekonomski, politični in raznarodovalni pritisk na koroške Slovence, ki je svoj višek dosegel v dobi nacizma. Lok nasilja sega od ponemčevanja in pregona slovenskih duhovnikov ter nad 300 slovenskih družin preko koncentracijskih taborišč in gestapovskih ječ do fizičnega uničenja ljudi, kakor to dokazujejo selske, kapelške in šentviške žrtve ter poboji Peršmanove in Hojnikove družine in maščevanja nad partizani.

A spominjanje na te dogodke pač ne sodi v svet danes odgovornih koroških politikov, pa čeprav so koroški Slovenci doprinesli pomemben delež k vzpostavitvi slobodne in demokratične Evrope. Partl je poudaril, da uradna Koroška vse do danes ni pozabila ukaza »Macht mir das Land deutsch«. To potrjujejo imenovanja nemških ravnateljev na dvojezičnih osnovnih šolah ali pa najnovejši primer v Dobrli vasi, ko občina zavrača podporo

dvojezičnemu vrtcu »Mavrica«, češ da ni dvojezična.

Predsednik Zveze slovenskih organizacij Marjan Sturm se je Zvezi slovenskih izseljencev zahvalil za njen pomemben doprinos k složnosti med obema osrednjima organizacijama. S tem si je zaslužila časten na-

Predsednik ZSI Jože Partl

ziv »moralna instanica«, ki s svojim delovanjem ohranja spomin na dogodke med drugo svetovno vojno. Tega pa ne dela revanšistično, temveč v duhu in smislu enakopravnega sožitja, kajti njeno delovanje je zazrto v prihodnost in ne v preteklost, kot to vidimo pri številnih vsakoletnih oktobrskih proslavah. Zato bojo koroški Slovenci sodelovali le na svečano-

stavkom »Vas so selili, mi pa smo šli v les«, in s tem izrazil živo povezanost med obojima.

»Važno je, da se priznavamo k preteklosti in k zgodovini, in sami moramo poskrbeti, da ne bo šla v pozabo«, je dejal predsednik EL Andrej Wakounig, ki je poudaril, da ne smemo dopustiti, da bi jo izkrivili tisti, ki so svojčas bili na strani kolaboraterjev. Kritiziral je, da koroških in avstrijskih politikov ni na prireditvah, ki so namenjeni antifašistični zgodovini, pa čeprav je delež slovenskih pregnancev in partizanov za doseg slobodne Avstrije obilen. V imenu društva Kulturni dom in mestne občine Pliberk je občni zbor pozdravil mestni svetnik Jurij Mandl, ki je naglasil to, da izseljenci nikdar niso obupali, ampak so vselej bili prepričani, da bo svoboda zmagala.

Občni zbor je soglasno dal razrešnico dosedanjemu odboru in ga za naslednjo mandatno dobo poveril v vodstvo Zveze slovenskih izseljencev. Kot strokovno zastopstvo je seveda z veliko posluha sledila razpravi o odškodninah in poverila odvetnika mag. Rudija Vouka, da zastopa zahteve njenih članov pri pristojnih avstrijskih uradih. Predsednik Jože Partl in tajnik Rado Janežič sta tudi na občnem zboru informirala o postopkih za vlaganje zahtevkov.

Del udeležencev občnega zbora

sti v dvorani grbov, kjer bo zastopnik Slovencev spregovoril v lastnem jeziku in dal na mizo stališča ter predloge narodne skupnosti v vprašanjih, ki so za koroške Slovence pomembna.

Predsednik Zveze koroških partizanov Peter Kuchar se je vprašal, kje da so koroški politiki, ki so sicer na vsaki drugi prireditvi, pa naj bo še tako nepomembna, pri pregnancih ali pa pri partizanih pa jih še nismo videli. Do danes se še noben avstrijski ali koroški politik ni opravičil za gorje, ki so ga pregnanci in partizani morali prestati, tudi za to državo. Pozval je narodno skupnost, naj ohranja svoje organizacijske strukture, ki pa naj pravočasno poskrbijo za podmladek. Svoj govor je predsednik partizanov končal s

Velik odziv slovenskih koroških pregnancev, ki so nasilno bili zaposleni v nemških podjetjih, na to uslugo izseljeniške zveze pa je merilo za to, kako zakoreninjena je ta organizacija med ljudstvom.

Odbor Zveze slovenskih izseljencev:

Predsednik Jože Partl, podpredsednika Matevž Wieser in Franc Černut, tajnik Rado Janežič, blagajnik: Andrej Kokot, ostali odborniki pa so Erih Čimžar, Hanzi Dragašnik, Hanzi Ogris, Vladimir Prušnik, Franc Rehsman, Simona Rovšek, Katja dr. Sturm-Schnabl, Valentin Tolmajer, Jože Urank in Stanko Zwitter.

Franc Wakounig

TRADICIONALNA PROSLAVA

Na Vrhup vse po starem

1. oktobra, torej na prvo nedeljo v mesecu, je na Vrhup/Ulrichsberg bilo razvpito srečanje bivših vojakov, ki so se borili na strani Tretjega rajha, ter njihovih simpatizantov. Prireditve se je udeležilo pičlih 800 oseb. Zaradi znanih dogodkov in izkušenj v preteklosti in tudi v novejši zgodovini na Vrhup in okoli njega, ko so se pojavili ljudje celo s prepovedanimi vojaškimi odličji, med drugim celo s kljukasti križi, je to srečanje dobilo sloves srečanja desničarskih, nemškonacionalnih, skrajnodesnih in skorajda paramilitarističnih organizacij in korporacij. Naj tu omenim le proslulo srečanje esesa v Krivi Vrbi, ki ga je s svojim nagovorom počastil celo deželni glavar Haider.

Zadnja leta so organizatorji srečanja sicer vsaj na zunaj skušali odstraniti ta videz, a nedeljska prireditve je potrdila, da je na Vrhup kljub vsem lepim besedam in napovedim ostalo vse pri starem. Da so premiki zgolj verbalni. Zdaj, ko najbolj vidni in glasni eksponenti tako imenovane vojaške generacije odmirajo in se njihove vrste redčijo, mladina pa ne dere v zaželeni masovnosti prav to nedeljo na ta osrednji koroški gorski vrh, zdaj kar naenkrat govoriti, da se bo

Poročilo, s katerim so trije modreci pripravili ukinitve sankcij 14 evropskih držav proti Avstriji, je avstrijsko državo še posebej odvezalo in odrešilo vsakršnih očitkov restriktivne naravnosti avstrijske manjšinske politike. Avstrijo opogumlja stališče treh modrecev, da je manjšinska zaščita višja kot v nekaterih drugih evropskih državah. Prava klofuta za manjšine, ki bodo svoja prizadevanja za enakopravnost v bodoče vsekakor težje uveljavljale kot doslej.

Vendar pa je videz političnega vedenja med manjšino in (novo) oblastjo v Avstriji nekoliko drugačen. V javnosti se uveljavlja vtis, da koroški Slovenci z novo oblastjo bolje sodelujejo kot s prejšnjo. V oporo tej jasno zaznavni domnevi služi večkratno ponavljanje, da je letos 1. avgusta z vsemi v koroškem deželni zboru zastopanimi stranakami bil dosežen sporazum, da bo v bodoče manjšinsko vprašanje deležno samo konsensualne obravnave in reševanja manjšinskega vprašanja med manjšino in deželno oblastjo. Torej nič naj se ne bi zgodilo brez pristanka manjšine. V

KOMENTAR

Dr. Janko Malle

pogodbo le podaljšala), na drugi strani pa smo soočeni z bridko politično realnostjo, ki Koroški vse bolj odvzema kredibilnost slovenskega jezika. Kljub razglašenemu in (tudi) s slovenske strani hvaljenemu konsenzu glede reševanja odprtih manjšinskih vprašanj, je koroški deželni zbor šel svojo pot in sprejel sklep zakona o učiteljih, za katere pri objektivizaciji direktorskih mest dvojezičnost ne velja več kot kvalifikacijski kriterij. Postopna demontaža dvojezičnega

pri desetooktobrskih proslavah. Neglede na to, da ne bi bilo slabo, če bi v dvorani grbov zastopnik Slovencev znal povedati javnosti, da je zgodovinski in politični 10. oktober s svojim nacionalističnim nabojem preprečeval ustvarjanje kulture sožitja na podlagi enakovrednosti in enakopravnosti slovenskega jezika, da je slovensko manjšino zdecimiral na eksistencialni minimum. Bilo bi bolje, če bi se politično in strateško nekoliko bolj resno pripravili na tiste na-

cijskim pritiskom 14 držav, članic EU? Po stari avstrijski navedi postaja razpoka med teorijo in prakso vedno večja. Vendar praksa manjšinske politike je veljavni kriterij, ki je daleč od zaščite manjšini, daleč od tega, kar so v prid avstrijski politiki in v škodo manjšini ugotovili trije »modreci«.

Vprašanje je, v koliko je manjšina, ki v javnosti vzbuja (navidezna) upanja, da med deželno manjšinsko politiko in koroškimi Slovenci že dolgo ni bilo tako dobrega vzdušja, še zmožna diferenciranega in kritičnega pogleda na deficite in diskriminatorne ukrepe avstrijske manjšinske politike. Dvomljive politične ocene in še bolj dvomljiva medijska prisotnost manjšine same lahko sproži hudo letargijo znotraj manjšine. Malo manj kratkoročnega pragmatizma in nekoliko več strateških odločitev ne bi škodovalo. Če nič drugega, je v primeru zadnjega škandaloznega šolskega ukrepa pot do ustavnega sodišča pot, ki mora koroškim Slovincem potrditi, da je dvojezičnost več vredna kot koroška zagamana in duhovno amputirana enojezičnost.

Konsenzualni smo, pravijo, in pa enojezični

dokaj kratkem času je politična realnost Koroške te deklarativne izjave prehitela in koroško manjšinsko politiko prikazala pred obletnico 10. oktobra v vsej svoji raznarodovalni prepoznavnosti.

Na eni strani se koroška deželna vlada hvali, da je priznala več podpore slovenski Glasbeni šoli (resnici na ljubo je treba povedati, da je na tri leta vezano pogodbeno podporo Glasbeni šoli uresničil prejšnji kulturni referent M. Ausserwinkler in da je sedanja deželna vlada

šolstva se torej nadaljuje, demontaža tiste občutljive življenjske žilice koroških Slovencev, kjer ima slovenski jezik vsaj še javno veljavo.

Toda v javnosti, v tisti, kjer nastaja mnenje o političnem ravnanju koroških Slovencev, učinkuje (in pride čez!) tisto, kar koroški Slovenci znajo sami prezentirati. In kaj je dejansko prišlo čez? Upanje, da bo sedaj šlo na bolje, ker je ustvarjen konsenz, ki dopušča tudi sodelovanje koroških Slovencev

loge, ki ležijo v detajlu in ki bodo povzročile – če jih ne bomo rešili – da bo izginila drobtina za drobtino zjamčenih pravic. Neupoštevanje dvojezičnosti kot kvalifikacijsko merilo za ravnatelje dvojezičnih šol je pedagoški oz. strokovni, nasploh pa kulturno-politični škandal prve vrste.

Kaj nam pomaga letos sprejeto ustavno določilo, s katerim država priznava jezikovno in kulturno raznolikost Avstrije, če se je to očitno zgodilo pod sank-

»Nächstes Jahr in Klagenfurt« so bile zadnje besede govora Sandre Kreisler pri veliki demonstraciji novembra lanskega leta na Dunaju. Kot se stalno ponavljajoči odmev v glavah nekaterih koroških obiskovalcev dunajske demonstracije, so v skrajnosti že skoraj bolečega učinka tega zgoraj citiranega stavka doraščale besede in dozorele iz izvorne ideje v prakso. Ustanovila se je nadstrankarska platforma »Plattform Offenes Kärnten/Koroška«, kateri sodelavci so kmalu začeli organizirati mednarodne dneve odpora v Celovcu, ki se bojo dogajali med 26. in 28. oktobrom 2000 pod geslom »Odprta Koroška - odprta Evropa«. 26. oktober, kot otvoritveni dan mednarodnih dnevov odpora ni slučajno izbran. »Österreich ist frei...« naj postane protiutež korakanju okoli 10. oktobra, zbiranju nosilcev vprašljivih »kolajn« in poslušanju častnih govorov v vzdušju danes še bolj močnega »abwerkampfa« kot pred 80 leti.

Platforma Offenes Kärnten/Koroška je minuli petek v kavarni CIK v Hiši umetnikov v Celovcu predstavila celoten program mednarodnih dnevov upora. Že zasedba tiskovne konference sama je poudarila dimenzije protesta: Fode Sylla iz Pariza (poslanec GUE-frakcije v parlamentu Evropske skupnosti), Willi Stelzhammer (SOS Menschen), Tina Leisch (Kulturna karavana proti desnemu ekstremizmu), Angelika Hödl in Bernhard Wernitznig (Plattform Offenes Kärnten/Koroška).

Fode Sylla, ki je »Afrikčan, Evropejec in Korošec«, je povdabil, da je desni ekstremizem posebna last Evropejcev. Prav tam, kjer se v izraziti obliki uveljavlja rasizem, desni ekstremizem in populizem vidi svojo nalogo

Mednarodni dnevi odpora v Celovcu

delovanja v okviru SOS Racism International. Vrsta ljudi francoskih intelektualcev, različne organizacije za človekove pravice ter francoski umetniki se bojo odzvali vabilu Plattform Offenes Kärnten/Koroška in se s

toriju«, ki že zdavnaj učinkuje po vsej Avstriji in v Evropi išče svojo nadaljevanje.

Willi Stelzhammer je pri tiskovni konferenci govoril o nevarnosti naraščanja agresij v Avstriji in da fašizem postaja

Tina Leisch, Fode Sylla, Willi Stelzhammer in Bernhard Wernitznig predstavljajo lepake

posebnim vlakom pripeljali v Celovec. Da ne bo Celovec 28. oktobra pri demonstraciji na Novem trgu samo dvojezičen, temveč da se bo lahko prisluhnilo tudi francoskemu in italijanskemu jeziku – Haiderjevi sledovi v Italiji so pravtako dovedli do odpora, ki se bo privalil s posebnimi avtobusi v Celovec – podčrtuje evropsko dimenzijo, ki bo izrazila prav v Celovcu svoj višek.

Z Dunaja, Linza, Gradca in drugih avstrijskih mest, si pričakujejo prireditelji demonstracije prave konvoje avtomobilov proti Celovcu. Podpora pride pravtako od vseh avstrijskih skupin in organizacij, ki nasprotujejo »senčnemu kanclerju« s svojimi privrženci v Celovcu v koroškem »poskusnem labora-

vedno bolj spodoben. Politične spremembe v Avstriji vplivajo na celotno civilno družbo in sploh danes je treba posebno mobilizirati različne civilne skupine in organizacije in tako ustvariti permanentno protiutež.

Angelika Hödl je opozorila na radikalne spremembe subvencijske politike na kulturnem področju, ki je na Koroškem že povezana z eksistencialnimi strahovi.

Da organizatorji Mednarodnih dnevov upora delajo brezplačno in da se celoten projekt financira samo z zbiralno akcijo (74.472.011, PSK, BLZ 60.000), je potrdil Bernhard Wernitznig. Pester program se bo začel 26. oktobra z kongresom na temo »Vmesna bilanca razvoja v Av-

striji in avstrijskega odpora« z različnimi delavnicami. 27. oktobra se nadaljuje kongres s predavatelji iz različnih evropskih držav. Višek bo gotovo demonstracija, ki bo v soboto, 28. oktobra od 14. ure naprej na Novem trgu v Celovcu.

Podpora Mednarodnim dnevom upora je s posebnim programom sestavila peščica dunajskih umetnikov, ki so organizirali »Kulturno karavano proti

desnemu ekstremizmu«. Ta karavana bo začela potovati že 6. oktobra skozi Koroško in bo našla vsak večer v različnih vaseh in mestih svoj sedež z pestrim kulturnim programom znanih avstrijskih umetnikov (kabar, gledališče, glasba, film ...). Med drugim bo karavana gostovala 9. 10. v gostilni Gabriel v Lešah, 12. 10. v KUMSTu v Žitari vasi, 13. 10. v Kulturnem domu v Pliberku, 16. 10. pri Peršmanu v Železni Kapli, 21. 10. v k&k centru v Šentjanžu in 25. 10. spet v Pliberku. jka

PESTROST MNENJA POTREBUJE SVOBODNE MEDIJE
KOROŠKA POTREBUJE AGORA
MI POTREBUJEMO VAŠO PODPORO

Prijateljice in prijatelji radia AGORA!

Nova vlada očitno ne prenese nobenega nasprotovanja. Svoobodni mediji so trn v peti tistim, ki hočejo neosporavano oblast. Tožbe proti novinarjem in grožnje z ukinitvijo podpore medijem služijo enemu cilju: zadušiti kritiko, pa najsi je to parlamentarna ali izvenparlamentarna. Javna cenzura je nepotrebna. Že samo to, kar je pod pretvezo sanacije budžeta bilo ukinjeno, povzroča demokratsko razmišljanje ljudem v Avstriji kurjo polt.

Doslejšnji vrhunec te kampanje: svobodni radii in trije manjšinski radii AGORA, Korotan in Mora od prihodnjega leta naprej ne bodo več dobili nobene podpore.

Nihče ni pričakoval, da bodo predvsem slovenski narodni skupnosti na Koroškem vzeli sedanjo možnost izbire med med tremi radijskimi sporedi (AGORA, Korotan, ORF). Mi pri AGORA kljub manjkajoči pod-

pori ne bomo klonili: preveč je pomembno, da ima Koroška prav sedaj medij, ki se zavzema za angažirano poročanje. Radio AGORA, predsedstvo, člani, sodelavke in sodelavci in proste skupine kljub napeti situaciji nismo pripravljeni kloniti. Za to pa potrebujemo Vašo podporo!

Zdaj nam je potrebna hitra pomoč. Rigorozni ukrepi vlade nam ne dopuščajo dosti časa. Za to, da jeseni in prve mesece prihodnjega leta zagotovimo oddajanje radia, potrebujemo dva milijona šilingov. Številka konta medijske pestrosti: 8.057.069 BLZ 39130 Posojilnica Bank, na ime Radio AGORA.

Podprite medijsko pestrost, nekoliko drugačno glasbo, svobodo mnenja.

Poslušajte radio AGORA na 105,5 MHz!

S prisrčnimi pozdravi
sodelavke in sodelavci ter predsedstvo radia AGORA

LJUBLJANA

Drago Druškovič – Rok Arih osemdesetletnik

Te dni v Ljubljani praznuje svojo 80-letnico Drago Druškovič. Usoda življenja in burnih dogodkov odhajajočega stoletja ga je iz rodnega Slovenj Gradca povedla na študij medicine, ki ga je kruto prekinila okupacija in izselitev z družino v Srbijo. Tam se je Drago priključil osvobodilnemu gibanju in med drugim sodeloval tudi pri obrambi Užiške republike. Po dveh letih delovanja v narodnoosvobodilnem gibanju v Srbiji se je pridružil koroškim partizanom. Leta partizanstva na Koroškem so ga zaznamovala za vse življenje. Drago je bil med drugim doživel pokol Peršmanove družine, njemu se imamo zahvaliti, da je zločin ostal dokumentiran, za las se je izognil tudi usodi borcev ob Arihovi peči. Od tam tudi njegovo pisateljsko ime Rok Arih.

Konec vojne mu ni omogočil nadaljnega šolanja, saj je po dolžnosti ostal na Koroškem še vse do leta 1948. Na Koroško, kjer se je navezal tudi osebno, se je vrnil kot prvi jugoslovanski generalni konzul v Celovcu še v letih 1949–51. S Koroško je neločljivo povezano celotno njegovo delo, sem se vrača skozi svoja dela in tudi osebno vse do danes.

Z obilo osebne trme je dosegel, da je lahko dokončal izobrazbo. Žal je prvo ljubezen, medicino, izničila vojna in povojni čas, tako je Druškovič l. 1956 diplomiral iz slovenskega jezika in književnosti. Tudi na tem področju je vse do današnjih dni ostal zvest Koroški, saj je velik del svojega življenja posvetil preučevanju dela Prežihovega Voranca. Uredil in opremil z opombami je 10 knjig zbranih del, pravkar pa končuje enajsto. Poleg tega je Drago Druškovič

literarno tudi sam ustvarjal, tako so njegove črtice, novele in nepozabni kroki izšli v petih samostojnih knjigah.

Tudi poklicno je bilo njegovo delo zaznamovano z vprašanji koroških Slovencev. Kar dvajset let je bil dejaven na Inštitutu za narodnostna vprašanja, bil je med drugim tudi njegov ravnatelj. Njegova dela, ki so izšla v številnih člankih in publikacijah, imajo še danes neprecenljivo teoretično in strokovno vrednost. Lahko rečemo, da je v celotni zgodovini inštituta prav Druškovič dal njegovemu profilu najžlahtnejši pečat.

Drago Druškovič je skozi svoje celotno življenje predvsem humanist, kar je bilo ob včasih celo krutih okoliščinah zelo težko, vendar se nikoli ni uklonil nobeni nečlovečnosti, ki jo je »zapovedoval« posamezen čas in kraj, v katerega ga je postavila usoda, prav tako je znal vseskozi ohraniti kritično distanco do trenutnih »političnih interesov«. Prav to pa je tisto, kar njegovi številni prijatelji najbolj cenijo.

Boris Jesih

GORJE

Hanzi Mešnik 60-letnik

Pred nedavnim je v krogu sorodnikov in prijateljev v Gorjah obhajal 60-letnico Hanzi Mešnik pd. Žnevk.

Jubilanta, sicer že v pokoju, poznamo kot navdušenega planinca, smučarskega tekača (redno se udeležuje 90 km dolgega VASA-teka), jadralnega letalca in fotografa. Po znanem načelu, da upokojenci »čemajo pokoja«, se je tudi on lotil pregradnje svoje hiše, obenem pa še sinu Danielu pomaga obnavljati rodni Žnevkov dom. Žena Marjanca, ki jo je Hanzi kot življenjsko družico pripeljal iz Roža na Žnevkovino, pa je učiteljica in poučuje na Bistrici. Tudi ona pridno pomaga, saj je pri takšnih gradnjah tudi v gospodinjstvu dela na pretek.

Pri Žnevkovih gre za zelo skladno razumevajočo družino z dvema sinovoma Martinom, carinskim uslužbencem, Danielom, učiteljem in hčerko Kristi-

no, študentko v Gradcu. Žnevkovi pa so znani tudi po gostoljubnosti. To so tokrat potrdili tudi številni voščilci na jubilejni slovesnosti, ki je bila polna tiste domačnosti, ki je še danes značilna za ljudi ob Zilji.

Hanziju ob njegovem prazniku iskreno čestitamo z željo, da bi bil zdrav in čil ter da bi se še velikokrat srečavali v prelepem planinskem svetu.

Prijatelji planinci

10 LET ZDRUŽENJA »URLAUB AM BAUERNHOF«

Turistične kmetije se uveljavljajo na trgu

Počitnice na kmetijah so nekaj posebnega – to so počitnice daleč stran od množic in vsakdanjega hrupa, v tesnem stiku z naravo in ljudmi, z njihovo kulturo, življenjsko modrostjo, šegami in navadami. Prijazni gostitelji postrežejo z okusno hrano, pripravljeno po domače. Počitek na kmečki peči, zapeljivo dišeče seno ali pomoč pri kmečkih opravilih in praznovanjih marsikoga spominjajo na povezanost kmečkega človeka z naravo. Kmetije in njihova okolica nudijo povsod idealne možnosti za šport in rekreacijo: nekje je mogoče jahati in kolesariti, drugje se lahko s kajaki podite po brzicah, se sprehajate, igrate tenis, smučate, se kopate v jezeru ali bazenu ...

Skromen začetek

Projekt ali zamisel turističnih kmetij se je rodil v Kmetijski zbornici v Celovcu. Pobudniki pa so bili: podpredsednik kmečkega zastopstva Franz Unterguggenberger in sodelavki Burgi Somrack in Gertraud Lauritsch. Cilj od vsega začetka je bil skupno trženje te zamisli in ustanovitev primerne družbe, ki bi razvijalo organizacijske strukture in koncept trženja turističnih kmetij. Aktivista Franz Unterguggenberger in Gertraud Lauritsch sta obiskala številne kmete in kmetice po vseh koroških okrajih in se goreče zavzemala za to idejo. Tik po ustanovitvi leta 1991 je prevzela poslovodstvo Edith Kerschbaumer, ki je ravno zaključila študij.

Začetek je bil težak in zahteven, saj je bilo veliko odprtih vprašanj in negotovosti. Bil pa

je hkrati tudi izziv na novem delovnem področju. Edith Kerschbaumer: »Dobro se še spominjam kako so se nekateri kmetje branili sodelovanja z novo ustanovljeno organizacijo. Tožili so nad članarino, ki je tedaj znašala 300 oziroma 600 šilingov. Kmetje se tedaj še niso zavedali, za kaj gre. Nekateri so sicer že dajali v najem turistične sobe, cene so bile nizke, pa tudi kvaliteta je bila

»Skromno infrastrukturo s starim pisalnim strojem in telefonom je sčasoma nadomestila moderna elektronska tehnologija. Na začetku smo imeli 150 članov, danes jih imamo 650. Združenje izdaja prikupne kataloge, ocenjuje sobe in ponudbo, se ukvarja z delom v javnosti (nastop na sejmi, novinarske konference, izleti), oblikuje spletne strani na internetu itd. 60 odstotkov naročil je po internetu,

resnično pozitivno presenečena nad sodelovanjem kljub jezikovnim, zgodovinskim in političnim barrieram, ki nas še vedno malce bremenijo v glavah.«

Katalog, ki je izšel preteklo leto v treh jezikih in v nakladi 50.000 komadov, je zaradi velikega zanimanja že skoraj pošel. Vsaka pokrajina je seveda avtonomna pri urejanju tržnega koncepta. Katalog vsebuje predstavitev značilnosti vsake deže-

šolanje turističnih delavcev, še učinkovitejše trženje in ustanovitve skupne naročniške službe ali pisarne.«

Izlet v Furlanijo in Slovenijo

Združenje »Urlaub am Bauernhof« vsako leto jeseni organizira izlet z obiskom partnerskih kmetij onstran Karavank. Tokrat je novinarje iz Švice, Nemčije in Avstrije popeljal Si- enčnikov šofer Janez Lesjak v

Prijazni gostitelji na turistični kmetiji »La Faula« pri Vidmu
Foto: Štukelj

Na turistični kmetiji »Pri Biscu« je bilo ob dobri jedi, pijači in glasbi zelo veselo
Foto: Štukelj

Poslovodkinja »Urlaub am Bauernhof« mag. Edith Kerschbaumer

na slabem nivoju. Število stalnih gostov pa je bilo kar veliko. Moja naloga je bila odstraniti zapreke s konkretnim načrtom in seveda, kako motivirati kmete za sodelovanje.«

Kataloge in propagandni material je že pred ustanovitvijo oblikovala in izdala Kmetijska zbornica, ki jih je potem razpečala preko deželne turistične zveze. Na začetku načrtnega in strokovnega dela s kmečkim turizmom sta bila dva sodelavca. Danes zaposluje združenje štiri stalne sodelavce ter začasno tudi študente v projektih.

ostala pa preko naše organizacije. Na teden imamo do 20.000 posegov na našo spletno stran.«

Počitnice brez meja

Začetki prekomejnega sodelovanja segajo štiri leta nazaj in so se snovali v Celovcu. Pri čezmejnem projektu »Počitnice brez meja«, ki ga je pospeševala EU s programom Interreg II, je imelo glavno koordinacijo združenje »Urlaub am Bauernhof«. Edith Kerschbaumer: »Naši partnerji v Furlaniji in Sloveniji so bili izredno navdušeni, angažirani in zanesljivi. Bila sem

le, obširen opis izbranih kmetij, predloge za izlete, prireditve, primere kulinarčne ponudbe, naslove organizacij idr.

Poslovodja Edith Kerschbaumer je z opravljenim delom in dosežki zadovoljna in polna novih načrtov za prihodnost. V preteklem letu so zabeležili porast v višini 7 odstotkov. »Naše delovanje seveda odvisi od prejemanja podpore z raznih strani. Za nov Interreg program 2006 bomo vložili projekt z naslednjim načrtom: skupna ocena turističnih kmetij, izmenjava mnenj, še tesnejše sodelovanje,

okolico Vidma, na kmetiji »La Faula« (Ravosa) in »La Poce des Stries« (Montegnacco), kjer je bil ogled kmetij, degustacija vin in žganja, domača malica in kosilo. Nazaj grede skozi megleno in deževno Kanalsko dolino preko Trbiža, Rateč, Kranjske Gore so izletniki obiskali še 500 let staro kmetijo »Pri Biscu« v Zasipu pri Bledu, kjer je gostom pripravila družina Globevnik prijeten kulinarčen in glasbeni sprejem. Z lepimi spomini se je novinarska družba vrnila na svoje domove.

Mirko Štukelj

LJUBLJANA

Podobe, vidne samo v Mestu žensk

Tema letošnjega že šestega Mednarodnega festivala sodobnih umetnosti Mesto žensk, ki bo v času med 4. in 14. oktobrom potekal v Ljubljani, so podobe žensk med preteklostjo, sedanjostjo in prihodnostjo. Festival je dobil ime po naslovu knjige, ki jo je leta 1405 napisala Christine de Pisan, prva ženska, ki se je preživljala s pisanjem in katere slovenski prevod je bil predstavljen na lanskem festivalu.

Čeprav že šesti po vrsti, festival še vedno buri duhove. Očitajo mu feministično usmeritev – le kaj je narobe z umetniškim tematiziranjem neenakosti spolov – ekskluzivnost umetniškega izražanja, s katerim se večina ne more identificirati in – ne boste verjeli – na lanskem festivalu je večino motila naslovnica kataloga z debelo žensko v spodnjem perilu, kar izraža nezmožnost ločevanja med feminističnim – ki vzpostavlja telo kot govorico – in moškim pogledom na žensko telo.

Kljub temu pa te vsakoletne reakcije kažejo na to, da Mesto žensk še kako provocira in upamo – tudi razbija – pri obeh spolih globoko ponotranjene vzorce o družbeni vlogi žensk, ki vse prej kot podpirajo njihovo uveljavljanje in izpostavljanje v javni sferi.

Koen Van Daele, stalni selektor in koordinator festivalskega programa vsako leto znova poudarja, da ženska umet-

nost kot taka sploh ne obstaja in da želijo s festivalom opozoriti predvsem na to, da so ženske, prav tako kot moški, ustvarjalne na vseh področjih umetnosti. Od moških ustvarjalcev pa se ženske ne razlikujejo po kvaliteti svojih del, temveč imajo njihova dela nižjo vrednost zaradi skritih družbenih mehanizmov, ki na področju produkcije, distribucije in promocije privilegirajo predvsem moške. Kjer se pretaka največ denarja, tam ponavadi ni žensk.

Največja vrednost sodobne umetnosti je v tem, da sili k razmišljanju in vsakdanje teme osvetljuje na točki, ki jo običajen pogled spregleda. Ali če si sposodim besede lanske letošnje gostje festivala, feministične teoretikarke Rosi Braidetti, da je »kultura zavrženih ena izmed mainstreamovskih oblik sodobne kulture«. Na letošnjem festivalu Mesto žensk se bo na številnih ljubljanskih lokacijah predstavilo nad dvajset ustvarjalcev s področja filma, plesa, glasbe, videa, gledališča, literature, likovne umetnosti, performansa, filma ...

Med zanimivejšimi dogodki letošnjega Mesta žensk bo prav gotovo potujoča fotografska razstava z naslovom Lesbian Connection/s, ki jo je pripravilo 60 fotografij z vsega sveta in ki je že pred leti nastala z namenom, da bi lezbijke tam, kjer živijo, bile tudi vidne, da bi s tem pridobile pravičo do svojega obstoja. Slovenska kiparka Duba Sam-

bolec se bo predstavila s serijo štirinajstih videov, ki bodo na ogled na različnih ljubljanskih prizoriščih – zunaj galerijskih prostorov – in ki se na kritičen način spopadajo z aktualnimi temami sodobnega sveta in vlogami ljudi z obrobja – žensk, beguncev, etničnih manjšin – v njem.

Marie Therese Escribano – nekoč znana operna pevka – prihaja iz Avstrije, kjer se zadnja leta ukvarja z glasbo, gledališčem in stand-up komedijo ter se na kritičen in šaljiv način loti te banalnosti vsakdanjika. V kabareju z naslovom Endlich wieder ohne Mieder (und, wie immer, nicht ganz bieder) poje – svoja lastna besedila – o ženskah, ki so med vojno, ko so se moški bojevali, prevzele njihovo in še svoja dela, po vojni pa so spet privezane na ognjišče in finančno odvisne ...

Naj med množico prireditev omenim še okroglo mizo o Drugem spolu, knjigi Simone de Beauvoir, ki smo jo končno dobili tudi v neokrnjenem, skoraj tisoč strani dolgem slovenskem prevodu. Po mnenju Eve Bahovec gre za eno najbolj kontroverznih in hkrati spregledanih knjig 20. stoletja, ki kljub temu, da je od njenega nastanka preteklo že pol stoletja, še ni bila natančno prebrana in interpretirana.

Natančen program prireditev dobite na Internetu: <http://www.cityofwomen-a.si>

Irena Destovnik

PREVALJE

Odkrili so kip pisatelja

L. Suhodolčana

Vsredišču Prevalj nastaja spominski park pomembnih krajanov. Tako so ob doprsem kipu dr. Franca Sušnika nedavno postavili še doprski kip Leopolda Suhodolčana (1928-1980), v prvi vrsti mladinskega pisatelja, pedagoga in enemu glavnih pobudnikov akcije bralnih značk med šolsko mladino na Slovenskem.

Letos mineva dvajset let od prerane smrti tega zelo plodovitega pisatelja, ki je na Prevalje prispel iz Gorenjske, da bi vzgajal in poučeval mladi koroški rod. Ob slovesnem dogodku odprtja spomenika, katerega avtor

tristotisoč otrok doslej oz. štirideset tisoč letno. Direktor založbe Karantania David Tasič, kjer je izšlo že dvanajst del L. Suhodolčana, je menil, da to dokazuje kako čas vrednotam ne more do živga.

Ravnateljica Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika Majda Verčko-Kotnik je zbranim v prostorih občine predstavila nastajanje zbornika Bibliografija Leopolda Suhodolčana, ki je nedavno izšel pri založbi Karantania. Predstavljeni so avtorjevi samostojni tiski in dela ter prevodi v druge jezike, leposlovni prispevki in članki, prevodi in priredbe del drugih avtorjev, uredniško delo in prispevki o pisateljevem delu. Napisal je deset del za odrasle, šest gledaliških iger, štirinajst radijskih iger in dve televizijski igri; mladini je namenil kar dvainštirideset knjig, devetnajst gledaliških in lutkovnih iger ter štirinajst radijskih

Ob odkritju spomenika Leopoldu Suhodolčanu

je kipar Mirsad Begič, je zbrane pozdravil župan Prevalj dr. Matic Tasič, ponosen na velike sokrajane. Govorila sta tudi Jože Zupan, ki je bil predsednik gibanja bralne značke po Suhodolčanu in sedanji predsednik »bralcev-značkarjev«, pisatelj in poslanec Tone Partljič, ki je dejal, da mu je ta funkcija v čast in mu zagotovo ne bo prinesla kakšne sramote. Hvaležen Prevalčanom za pomnik, je pozval k branju, ker pisatelj živi le, če je bran. Za bralno značko je povedal, da je sodelovalo milijon-

iger in dve TV nadaljevanki. Njegova dela je v šestindvajset jezikov prevajalo osemindvajset prevajalcev.

Največ zaslug, da je zbornik izšel, ima pisateljeva življenjska sopotnica Marija Suhodolčan-Dolenc, ki je po besedah založnika ustvarila vzorčno bibliografsko delo; pomemben je tudi prispevek Koroške osrednje knjižnice. Udeležence spominske slovesnosti je prijetno presenetila še razstava likovnih del pisatelja Leopolda Suhodolčana. S. Š.

KMETIJSKA ZBORNICA

Pri gorivu zahteva SJK podporo kmetom

Zasedanje koroške kmetijske zbornice v Hrastovici je tokrat (v torek, 3. oktobra) potekalo pod novimi okoliščinami: prva novost je obnovljena dvorana oz. sejna soba v Hrastovici. Vsa se kar sveti v lesenih opazih, ki naj bi izražali povezanost kmetov z domačo surovino, z lesom.

Druga novost pa je bilo zasedanje prav v znamenju energetske krize. Dve frakciji v kmetijski zbornici, to sta črni Bauernbund in svobodnjaški kmetje, sta preko svojih strank povezani v vladni koalicijski, ki z novimi dajatvami in strogimi ukrepi skuša sanirati državni proračun. To pa gre seveda tudi na račun kmetov, ki bolj in bolj občutijo finančno breme, ki jim ga nalagajo naftni koncerni in država. Cena za dizel se je tako občutno dvignila, da nekateri kmetovalci že ne vedo več, kje naj vzamejo denar za gorivo, da bojo lahko opravili potrebna jesenska dela na polju in tudi v gozdu. Zbornična svetnika Skupnosti južnokoroških kmetov Štefan Domej in Janko Zwitter sta zato na zasedanju vložila posamično zahtevo po znižanju cene za gorivo. Od

zvezne vlade zahtevata, naj kmetom dovoli uporabo bistveno cenejšega kurilnega olja za pogon traktorjev. Davek na liter dizla znaša 3,89 šilinga, na liter kurilnega olja pa 0,89 šilinga.

Soglasno so zbornični svetniki sprejeli resolucijo z isto zahtevo. Skupnost južnokoroških kmetov pa je z dvema predlogoma ponovno zahtevala enakopravnost slovenščine pri poslovanju zbornice. Pri informacijskih sestankih na dvojezičnem ozemlju o vseh zadevah EU in Ö-PUL-a da je treba upoštevati slovenščino, prav tako naj bojo

svetovalcem na razpolago dvojezični obrazci. Pri elektronskem upravljanju podatkov pa naj na Kmetijski zbornici dosledno uporabljajo tudi slovensko abecedo oz. šumnike Čč, Šš in Žž.

O zahtevi po pocenitvi goriva je Domej med drugim dejal, da bi vlada lahko brez nadaljnjega in sama od sebe sprejela oljaševalne ukrepe, saj sta obe najmočnejši frakciji kmetijske zbornice itak zastopani v vladi. A do sedaj se nič ni premaknilo na boljše.

Zahteva o enakopravnosti slovenščine pri svetovalnih dejavnostih ni nova in nekateri

Janko Zwitter in Štefan Domej, borbena razpoložena zbornična svetnika SJK

svetovalci se slovenščine tudi v pisni obliki poslužujejo. Namen zahteve je, da se stvar tudi formalno sprejme in uveljavi. Sicer pa bomo videli, ali bojo zbornični svetniki par dni pred plebiscitnimi proslavami tozadevno res ravnali v duhu tolikanj opevane koroške tolerance in odprtosti, je menil Domej.

Dosti vzroka za nastop pa je imel zbornični svetnik SJK in predsednik koroških konjerejcev, Janko Zwitter. V Ö-PULu so namreč sklenili, da ne bojo več kot doslej podpirali rejo ogroženih živali oz. pasem, ampak da bojo podporo znižali s 3000 šilingov na 1000 šilingov na leto in žival. Med ogroženi sodita tudi konjski pasmi noričan in pingaver, ki sta zelo razširjeni prav na Koroškem in v Salzburgu. Na Koroškem, in

to predvsem na Zilji, je trenutno 890 noričanov, kar bi pomenilo, da bojo koroški konjerejci v prihodnje za pomembno vzrejno delo dobili 1,7 milijona šilingov manj. Ö-PUL ta ukrep utemeljuje tako, da za ohranitev določene konjske pasme zadoštuje 1000 kobil, v Avstriji pa je trenutno 3000 noričanskih kobil, kar da je preveč. Zwitter je napovedal oster protest in je utemeljitev Ö-PULa zavrnil s tem, da je treba skrbeti za kvalitete kobile, to je klasifikacije 1B in 2A. Te naj ostanejo nadalje v rejnih knjigah, kobile slabše kvalitete pa je treba iz njih izločiti. Kajti le tako bo možno ohraniti visok vzrejni standard, ne pa z neko od zgoraj in birokratsko določeno številko.

Franc Wakounig

PRIREDITVE

ČETRTEK, 5. 10.

CELOVEC, IKUC – IKUC
20.00 Gero Fischer: Deutsch & Heimat & Bedrohung & Opfer

PETEK, 6. 10.

BOROVLE, glavni trg
13.00 Kmečki trg
SELE, farni dom – KKZ, PD Sele
20.00 Koncert pod geslom »Večglasna Koroška«. Sodelujejo: Doppelsextett Kärnten, MePZ Sele, člani slov. filharmonije ter mag. Bruno Petrischek

SOBOTA, 7. 10.

ROŽEK, galerija Rožek
19.30 Jesenski dnevi 2000. Razstavlja Gustav Januš. Razstava je odprta od 8. 10. – 5. 11. 2000.

NEDELJA, 8. 10.

ŠMIHEL, farna dvorana – KPD Šmihel
11.00 Premiera otroške igre »Zvezdica zaspanka«. Nastopa otroška gledališka skupina KPD Šmihel
SELE, farni dom – KPD Planina
15.00 Mladinska igra »Hiša tete Barbare«. Nastopa mladinska gledališka skupina KPD Planina
CELOVEC, pri Joklnu – kulturna karavana
19.00 Branje Gösta Maier; kabaret Martin Puntigam, DJ Kurzmann, El Awadalla

PONEDELJEK, 9. 10.

LEŠE pri ŠENTJAKOBU, gostilna Gabriel – kulturna karavana, SPZ
19.00 Kabaret »Schimpf und Schande, guten Tag«, Tira (ljudska glasba z rockom)

SREDA, 11. 10.

CELOVEC, Slomškov dom
19.30 Premiera lutkovne igre »Kužek in sonček«. Nastopa lutkovna skupina »Navihanci« SKD Celovec

ČETRTEK, 12. 10.

ŽITARA VAS, Kumst – kulturna karavana, SPD Trta, SPZ
19.00 Bernhard Loibner, Lichtenberg, Helmut Schäfer (elektronska muzika), Maschek (dia-performance)

PETEK, 13. 10.

PLIBERK, kulturni dom – kulturna karavana, SPZ, Kulturni dom Pliberk
19.00 Diskusija z Lj. Bratičem »Stare in nove manjšine, stare in nove meje«, Martin Piewert Projekt (revolucionarne pesmi), Ostermeyer in Edlinger (spolna vzgoja), mihgroup

SOBOTA, 14. 10.

OBIRSKO, pri Kovaču – Alpski klub Obir, Trio Pegrin
20.00 10 let Trio Pegrin. Nastopajo: Trio Pegrin, Kvartet bratov Smrtnik, Trio Pavlič, vokalni kvartet Jožeta Bohorča, St. Margarethner Trio, Lindner kvintet, ansambel Jože Bahorč s prijatelji

NEDELJA, 15. 10.

ŠENTJANŽ, k&k – k&k
10.00 Branje »falten2«. Predstavitev ženske pisateljske delavnice iz Celovca

ŠMIHEL, farna dvorana – KPD Šmihel
20.00 O dolce vita mia. Nastopa Ensemble Hortus Musicus

TOREK, 17. 10.

ŠENTJANŽ, k & k – k & k
19.30 Predavanje »Avnojski sklepi – kaj pomenijo?« Predava: Dr. Božo Repe, univerzitetni profesor za sodobno zgodovino na ljubljanski univerzi

PETEK, 20. 10.

ŠENTJANŽ, k & k – k & k, kulturna karavana
20.00 Gledališka predstava »Der Herr Karl«. Gostuje Alois Frank

NEDELJA, 22. 10.

ŠENTJANŽ, k & k – SPD Šentjanž
11.00 Premiera otroške igre »Volk in sedem kozličkov«. Nastopa otroška gledališka skupina II SPD Šentjanž

SREDA, 25. 10.

DOBRLA VAS, kulturni dom – SPD Srce
20.00 Dober večer, sosed. Kulturna prireditev ob avstrijskem nacionalnem prazniku

ČETRTEK, 26. 10.

ŠMIHEL, farna dvorana – KPD Šmihel
20.00 Lutkovni festival CIKL CAKL

NEDELJA, 29. 10.

ŠMIHEL, farna dvorana – KPD Šmihel
11.00 Premiera lutkovne igre »Kosmata žaba«

PREMIERE

NEDELJA, 8. OKTOBRA

■ ob 11. uri v farni dvorani v Šmihelu: otroška gledališka skupina KPD Šmihel
F. Milčinski: Zvezdica zaspanka; režija Breda Pugelj

■ ob 15. uri v farni dvorani v Selah: mladinska gledališka skupina KPD »Planina« – S. Makarovič: Hiša tete Barbare; režija Franci Končan

SREDA, 11. OKTOBRA

■ ob 19.30 v Slomškovem domu v Celovcu: lutkovna skupina »Navihanci« SKD Celovec – Sreda/Polak: Sonček in kužek; režija Tine varl

NEDELJA, 29. OKTOBRA

■ lutkovna skupina KPD Šmihel
Kosmata žaba; režija Rado Mužan

OD 26. DO 29. OKTOBRA:

lutkovni festival CIKL CAKL v Šmihelu – Informacije pri KKZ, tel. (0463) 516 243-14

Društvo »kulturni dom Pliberk«
9150 Pliberk, Velikova cesta 10

daje v najem

gostinske prostore s kompletno sodobno opremljeno kuhinjo, hladilnim prostorom in potrebnim skladiščem. Uporaba dodatnih obsežnih prostorov za večje pogostitve (kulturna dvorana, foyer) je po dogovoru mogoča.

Interesente naprošamo, da se pisмено javijo na zgornji naslov najkasneje do 16. oktobra 2000.

POSOJILNICA-BANK ZILA r. z. z o. j.
KREDITBANK GAILTAL r. G. m. b. H.

išče angažirano/angažiranega sodelavko/sodelavca
svetovalca za stranke

Pismene prošnje z običajnimi prilogami, ki jih bomo seveda zaupno obravnavali, pošljite na naslov:

Posojilnica-Bank Zila
poslovodstvo
Kaiser-Josef Platz 6
9500 Villach / Beljak

PRAZNUJEJO! Danica

in Rupert Reichmann z

Moščenice – rojstni dan;

Marija Kunčič iz Boro-

velj – 88. rojstni dan;

Franc Schellander iz Pu-

grada – 50. rojstni dan;

Terezija Hafner iz Bilčovsa – 75. rojstni dan;

Ivanka Karl iz Belovč – rojstni dan;

Stanko Polzer iz Šentprimoža – rojstni dan;

Tomaž Urak iz Nagelč – rojstni dan;

Franc Kuežnik iz Doba – rojstni dan;

Yvonne Wölbl iz Globasnice – rojstni dan;

Justa Perč z Rut pri Rinkolah – rojstni dan;

Franc Trap iz Dvora pri Šmihelu – rojstni dan;

Justa Petjak iz Konovec – rojstni dan;

Lenka Gregorič iz Male vasi – rojstni dan;

Frieda Marketz – rojstni dan;

Mici in Hildi Čertov iz Sel – rojstni dan;

Marta Dovjak s Kota v Selah – rojstni dan;

Karl Podgornik iz Borovelj – rojstni dan;

Mici Grundböck iz Spodnjih Goric – rojstni dan;

Urška Kassl-Pichler – 30. rojstni dan;

Roland Paulič z Obirskega – rojstni dan;

Mira Prušnik iz Čahorč – rojstni dan;

čestita

dan; Jože Partl ml. iz

Čirkovč – rojstni dan;

Jozi Pack iz Trabesinj – rojstni dan;

Franc Wedenig iz Celovca – rojstni dan;

Simona Hartmann iz Celovca – 18. rojstni dan;

Mira Grötschnig-Einspieler iz Celovca – rojstni dan.

Slovenski vestnik – usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.
SV prejema podpore iz sredstev za pospeševanje narodnih manjšin.

tel. 0463/514300-0 • faks -71

UREDNIKA

Sonja Wakounig (-50)
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

TISK

Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566

VSI

Tarviser Straže 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE – teletekst 299

ČE 5. 10. ■ 18.10 Rož – Podjuna – Zila

PE 6. 10. ■ 18.10 Utrip kulture

SO 7. 10. ■ 18.10 Od pesmi do pesmi – ...

NE 8. 10. ■ 6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! 18.00 Glasbena

PO 9. 10. ■ 18.10 Kratki stik

TO 10. 10. ■ 18.10 Otroški spored

SR 11. 10. ■ 18.10 Glasbena mavrica 21.04 Večerni spored

DOBER DAN, KOROŠKA

NE 8. 10. ■ 13.30 ORF 2 • »Pri nas doma« – Bogato, starodavno kulturno izročilo in izvirna kulturna in umetniška ustvarjalnost slovenskega naroda pod Karavankami bistveno sooblikujeta kulturno podobo Korotana. Vabimo Vas, da se nam tokrat pridružite pri potovanju od vznožja pod strmimi pobočji Dobrača v Žiljski dolini do krajev pod Peco, kjer – kakor pravi ljudsko izročilo – še vedno spi kralj Matjaž. Avtor oddaje: Horst Ogris.

PO 9. 10. ■ 4.25 ORF 2, 16.00 TV SLO1 (Pon.)

RADIO KOROTAN

na frekvencah 105.5, 106.8 in 100.9

PO-PE ■ 6.00 Dobro jutro, sonce 8.00 Viža 8.30 Živa 14.00 Viža 14.30 Korotanov zimzelen 15.00 Kratek stik 16.30 KoroDan (KORO-žurnal 17.15–17.30)

SO ■ 7.00 Domača budilka 8.30 Korotanov mozaik 14.00 Južni veter 16.00 Smrklija

NE ■ 6.30 Sedem pred sedmo 7.00 Domača budilka 8.00 Otroški vrtljak 8.30 Zajtrk s profilom 14.00 Iz zlate dvorane 15.00 Zborovska 15.30 Čestitane in pozdravljam 17.30 Šport in kratke vesti

RADIO AGORA 105,5

Tel. 0463/418 666 Faks: 418 666 99
e-mail: agora@magnet.at

PE 06.10. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC News 11.30 Na dan z besedo 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 S kulturo na krilih: Evakuacija UNIKUM 18.00 Glasba 18.15 Tečaj slovenščine 18.45 Poročila 19.00 Proud to be loud 20.00 BBC News 20.06 Music for the masses: Praznuje 100. oddaj 23.00 The rest of the day 24.00 Tamara: Internationaler Währungsfond (pon.) 01.00 Soundtrack tedna: Grimson tide

SO 07.10. ■ 10.00 Simpozij v Osojah: Ampak kaj je lepota 11.00 BBC News 11.30 Glasba 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Svet je vas 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Glasba 20.00 BBC News 20.06 Yugo-Rock 23.00 Glasba

NE 08.10. ■ 10.00 Evropa v enem tednu 10.30 Na dan z besedo 11.00 Literarna kavarna 12.00 Poročila 12.07 Divan 12.30 Special: Die Buntten 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Club Karate 20.00 BBC News 20.06 Sunday Loops: DJ Nova iz Ljubljane 22.00 For those about to Rock 24.00 Glasba

PO 09.10. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC News 11.30 Tečaj slovenščine 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Druga glasba: Slovenski interpreti 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Karl Jenšac: Digitalizacija ljudske zvesti 20.00 BBC News 20.06 Take the Jazz Train 22.00 Svet je vas (pon.) 23.00 Glasba

TO 10.10. ■ 10.00 S kulturo na krilih: Evakuacija UNIKUM 11.00 BBC News 11.30 Na dan z besedo 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Druga glasba: World music 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Kakkoi 20.00 BBC News 20.06 Noche Latina 21.00 Glasba 21.30 Planet music 22.00 Literarna kavarna(pon.) 23.00 Nachtfalter 24.00 Glasba

SR 11.10. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC News 11.15 Voz latina 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Druga glasba: Jazz 18.00 Glasba 18.15 Tečaj slovenščine 18.45 Poročila 19.00 Mediteraneo 20.00 BBC News 20.06 Ruff Radio 22.00 Mad Force 24.00 Special: Die Buntten (pon.) 01.00 Glasba

ČE 12.10. ■ 10.00 Kalejdoskop 11.00 BBC News 11.30 Tečaj slovenščine 12.00 Poročila 12.07 Divan 13.00 Ta mera: Internationaler Währungsfond 18.00 Glasba 18.45 Poročila 19.00 Yesterday & Today 20.00 BBC News 20.06 Freak Show 21.00 Nikoli več ne bo kot je nekdaj bilo (pon.) 22.00 Club Karate 23.00 Glasba

NADALJEVANJE IZ ŠT. 38

Iz vasi Krn (1000 m) na vrh Krna (2244 m)

Krnsko pogorje

Od vrha Krna je pregledno pred očmi vse Krnsko pogorje. Severovzhodno se razprostira (imenujem pomembnejše vrhove) od Kala (1774 m) preko Oblega brda (1957 m), Krnčice (2142 m) in Srednjega vrha (2134 m) do Krna v sredini, proti jugovzhodu so Batognica (2164 m), Sredni vrh (2032 m), Leskovski vrh (1903 m), Stador (1903 m) ter v iztekajoči se venec gora vključena nižja vrhova Visoč vrh (1438 m) in Mrzli vrh (1359 m).

S Krna se nam iz Škrbine (zareza med Krnom in Batognico) ponujata dve poti, kjer lahko prehodimo brez vsakršnih težav nekaj vrhov v Krnskem pogorju. Če gremo na levo, prehodimo dva dvatisočaka in se nato lahko spustimo tudi v dolino, v Drežnico, če zavijemo desno dospemo čez ali okoli Batognice in mimo jezera v Lužnici okoli Leskovskega vrha do zapuščene planine Leskovca, odkoder dosežemo čez pol ure zopet planinsko kočuhinjo. Za opisano krožno pot rabimo osem ur (6 ur hoje, 2 uri počivanja).

Poseben užitek (po Batognici zavijemo levo, potrebujemo dve uri) pomeni sprehod med petimi vrhovi Velikih Peskov, vsi dvatisočaki, ki so skoraj od vrhov navzdol posuti z drobnim kamenjem, do »piramide« – tri metre visokega spomenika avstrijskim vojakom prve svetovne vojne.

Gorsko bojišče v prvi svetovni vojni

Če se podamo na omenjene gore, je dobro vedeti, da je bilo v prvi svetovni vojni od maja 1915 do oktobra 1917 vse

Krnsko pogorje gorsko bojišče. Vse gore Krnskega pogorja severozahodno od Krna in pol Batognice so bile v posesti Italijanov, ostale avstrijske; grebeni in vrhovi vseskozi ena sama utrdba. Mnogo tega je še danes vidnega in marsikje, posebno na Batognici in pod Krnom boste videli mnogo železja, tudi ostanke raznovrstnih granat in bodičaste žice. Po vsem grebenu vas spremljajo ostanki utrd, jarkov in ponekod mnogo kavern ter prostori in ostanki zidov, kjer so bila bivališča za vojaštvo. Iz dolin vodijo vojaške poti, mulatere jim pravijo. Tudi vrh Krna je bil utrdba, povsod kaverne, danes večinoma zasute, le vhod je ponekod še par metrov v globino odprt. Takšne kaverne so tudi par metrov pod vrhom Krna. Trpljenje vojakov, posebno v zimskem času, je bilo nepopisno. Ne le sovražne krogle in šrapneli so bili smrtonosni, smrt je kosila tudi v obliki plazov, mraza in bolezni, in kdor je pozimi na ozki poti pod vrhovi zdrknil, je deset ali sto metrov niže obležal mrtev.

Do dvanajste avstrijske ofenzive (na soškem bojišču je bilo enajst italijanskih) oktobra 1917 se fronta v Krnskem pogorju kljub trdovratnim italijanskim poskusom ni premaknila. Oktobra 1917 so Avstrijci ob nemški podpori sprva prodrli pri Bovcu in Tolminu, vsa soška fronta se je v par tednih do konca vojne premaknila v Furlanijo do reke Piave.

Tudi druga svetovna vojna je pustila svojo sled

Kaverne in bivališča v visokogorju iz 1. svetovne vojne so za časa 2. svetovne vojne nudila

začasna zatočišča partizanskim enotam in kurirskim postojankam. Vem za par spominskih plošč in spomenik padlim primorskim partizanom.

Julija 1943 se je 2. bataljon Gradnikove brigade med italijansko ofenzivo bojeval prav na Krnu in njegovih neposrednih vrhovih. Takrat je padlo preko sto italijanskih vojakov. Avgusta 1944, ko so nemške vojaške enote napadle bataljon Gregorčičeve brigade pri planini Sleme ter so partizani med umikom zašli med gorami Stador, Leskovski vrh in Rdeči rob v pripravljeno nemško zasedo, je tam pustilo življenje okoli sto partizanov.

Nazaj v planinski raj

Lepota teh gora, tako občutiš npr. pogled iz vasi Krn, prevzame človeka, ki ljubi naravne lepote. Nekdo, ki je v mladih letih pohajal tu naokoli in ga je pozneje zaneslo kam drugam, pa lepoto teh gora pogreša in si zaželi nazaj v domači kraj.

Vedno bolj lahko podoživljaj občutenje pesnika, doma iz te pokrajine, Simona Gregorčiča. Njegove pesmi, deloma uglasbene in ponarodele: Nazaj v planinski raj, Veseli pastir, Ujetega ptiča tožba, Planinska roža, Oj, zbogom ti planinski svet, ... izpovedo poleg domotožja tudi ljubezen do gora, pokrajine in doma.

Soči, smaragdni reki, ki priteče iz globine Julijcev in povezuje predele goriške pokrajine, pa je Simon Gregorčič v svojih pesmih dodelil posebno mesto in nalogo. Ostala je, tudi po zaslugi Primorcev samih, slovenska reka.

Franc Kukovica

PODVIGI

Karničar z Mont Everesta

Davo Karničar, ekstremni planinski smučar z Jezerskega, dobro znan tudi našim planincem, se ravno v teh dneh s alpinističnim prijateljem in fotografom Francem Oderlapom in dvema šerpama prebija proti najvišjemu vrhu sveta Mont Everestu. Bazni tabor na višini 5000 metrov so zapustili včeraj, v sredo, vrh pa naj bi dosegli jutrišnjem, v soboto, 7. oktobra. Že takoj v soboto ali nedeljo, bo Davo skušal po južni nepalski strani odsmučati v bazni tabor, prijatelj Oderlap pa ta prvenstveni dogodek v zgodovini alpinizma ujeti v fotografsko kamero. Karničar je isto avanturo po-

skusil speljati že leta 1996, pa je moral zaradi strašnega neurja na višini 8200 metrov odnehati. Istega leta je ta podvig hotel opraviti tudi Južnotirolec Kammerlander, vendar zaradi pomanjkanja snega ni uspel.

Karničarju so za ta podvig v tovarni Elan izdelali posebne smuči. Druga skupina prekaljenih alpinistov bo skušala vrh Everesta doseči v drugi rundi. Ekipo preizkušenih alpinistov vodi pojem slovenskega alpinizma Tone Škarja.

Vsej odpravi, predvsem pa Davu Karničarju, zaželimo uspeha in pa srečno vrnitev iz sneženega in ledenega objema.

ŠAH

SŠZ/Zveza Bank I – SV Weitensfeld 6,5 : 1,5

Prva ekipa Slovenske športne zveze/Zveza Bank I je uspešno začela novo prvenstveno sezono 2000/2001 v vzhodni podligi: dvoboj 1. kroga proti ekipi SV Stocklauser Weitensfeld se končal z visoko zmago slovenskih šahistov 6,5 : 1,5. Za SŠZ/Zveza Bank so zmagali Žiga Žvan, Aleksander Lukan, Rupert Reichmann, Ivko Ferm in Ivan Lukan, remizirali pa so Kranjčan Blaž Kosmač, ki je prvič nastopil za SŠZ, mag.

Gorazd Živkovič in dr. Jozi Amrusch. Nasprotniki slovenskih šahistov v jesenskem delu prvenstva so poleg SV Weitensfeld/Flatnitz I še Magistrat Celovec I, SG RBB WAC/Wolfsberg II, Velikovec I in IBS Celovec-vzhod I.

Druga ekipa SŠZ-Posojilnica Bank Borovlje/Bilčovs, ki letos igra v 2. razredu D, pa je v prvem krogu izgubila proti favoritu za podvig v 1. razred BSG Raiffeisen Celovec z 0,5 : 7,5! I. L.

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi v okviru prireditev ob 100-letnici organiziranega planinstva na Koroškem člane društva in prijatelje planinstva na

PIKNIK na BLEŠČEČI

ki bo v soboto, 14. oktobra, s pričetkom ob 13. uri.

SLOVENIJA

Po 15. oktobru novo razmerje političnih sil

S laba dva tedna pred volitvami v slovenski državni zbor je volilni boj že v polnem teku. Kar enajst političnih strank se poteguje za vstop v parlament v vseh sedmih volilnih enotah, še nekaj pa samo v posameznih, kandidira pa tudi nekaj samostojnih kandidatov. Vseh skupaj je skoraj tisoč. Lahko rečemo, da so stranke že pozabile na dileme o volilnem sistemu, ki so zaznamovale politično dogajanje dobršen del letošnjega leta.

Dosedanji volilni boj ni prinesel kakšnih večjih preseženj, lahko rečemo, da poteka relativno miroljubno, še najbolj se stranke razvnamejo ob ocenjevanju preteklosti, v tej zvezi še posebej z odnosom do AVNOJ-a oz. avnojskih ukrepov, pri čemer olja na ogenj uspešno doliva tudi avstrijska politika z zahtevami po odpravi odlokov v zvezi z nekdanjo nemško manjšino v Jugoslaviji. Očitno slednja predvolilni boj v Sloveniji uspešno izkorišča za dosego nekaterih svojih ciljev, v koliki meri pa je to koristno za bodoče odnose med obema

državama, pa ji očitno ni pomembno.

V celoti gledano se programi političnih strank usodno ne križajo in ne bodo imeli odločilnega vpliva na odločitve volivcev. Predvsem ne bodo vplivali na tiste volilce, ki so v tem trenutku že odločeni, katero stranko bodo volili. Nekaj več manevrskega prostora je med t. i. neopredeljenimi volil-

ci in tistimi, ki zaenkrat ne mislijo iti na volitve oz. se bodo odločili tik pred volitvami. Lahko rečemo, da se strankam desne provenience ni splačal prevzem vlade pol leta pred volitvami, saj večina resnih javnomnenjskih raziskav in projekcije zaenkrat kaže premočno zmago strank, ki sodijo v levo-sredinski spekter političnega prostora v Sloveniji. Posamez-

ne javnomnenjske raziskave oz. volilne projekcije praviloma napovedujejo dokaj močno zmago Liberalne demokracije Slovenije, ki bi naj dosegla tudi do 40 odstotkov vseh glasov na volitvah. Poleg LDS imajo trenutno zagotovljen prostor v državnem zboru še Janševa Socialdemokratska stranka in Pahorjeva Združena lista socialnih demokratov z projekcijam do največ 15 odstotkov glasov, Zagožnova ljudska stranka z do 12-odstotki glasov in Bajukova Nova Slovenija z do največ 9 odstotkov glasov. Okoli 4 odstotnega parlamentarnega praga se gibljeta Kušarjeva Demokratska stranka upokojencev in pa Jelinčičeva Slovenska nacionalna stranka. Za vse ostale zaenkrat ne kaže, da bodo premagali 4-odstotni parlamentarni prag. Seveda se posamezni odstotki do volitev pomaknejo še navzgor ali navzdol, vendar se osnovno bodoče razmerje poli-

tičnih sil v Sloveniji s temi podatki že nakazuje. Nedvomno je, da do sprememb pride lahko le znotraj obeh blokov, razmerje med levico in desnico pa ostaja isto. To pa seveda še ne pomeni, da lahko napovedujemo po volitvah levo koalicio. Saj kljub temu, da je od slovenske osamosvojitve prešlo že 10 let, zaenkrat ne moremo govoriti o stabiliziranem političnem prostoru. V tem trenutku lahko napovemo zagotovo edino to, da bo v novi povolilni koaliciji v Republiki Sloveniji zopet odločilno vlogo imela Liberalna demokracija Slovenije.

V posebnih volilnih enotah se za mesto v parlament potegujejo tudi predstavniki avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji. Med Madžari se bo za glasove volilcev madžarske narodnosti potegovalo pet kandidatov, pri Italijanih pa je letos volilni boj že zaključen in je tako dosedanji poslanec Roberto Battelli edini kandidat in ima tako že zagotovljen sedež v novem slovenskem državnem zboru. B. J.

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na Turo v Kamniške Alpe

v soboto, 7. in nedeljo, 8. oktobra

Zbirališčelohod: ob 7. uri pri glavni šoli v Železni Kapli

1. dan: Belska Kočna, Savinjsko sedlo, Koroška Rinka, Štajerska Rinka, Turska gora, Brana, Kamniška koča – nočitev: ca. 7 ur
2. dan: Planjava, Lučka Baba, Koča na Klemenči jami, Dom planincev v Logarski dolini: ca. 6 ur, nato z busom čez Pavličevno sedlo v Železno Kaplo oz. Belo.

Opombe: Zahtevna tura! Potni list!

Ob slabem vremenu odpade! (info: 0 42 38/22 83)

Kljub deževnemu vremenu se je zbralo sorazmerno veliko gledalcev, pretežno iz tabora Pliberčanov, na stadionu v Trnji vasi. Tradicija na domačih tleh je, da gostje določajo igro in kot prvi dajo gol. Tokrat Pliberčanom to ni uspelo, čeprav so ob začetku tekme nekompromisno napadali in imeli nekaj izrednih možnosti za zadetke. SAK brez ključnih igralcev, manjkali so Lojze Sadjak, Tonči Blajs in Wolfgang Eberhard, se je sicer zelo potrudil, vendar brez goreče borbenosti in stootstotne volje ter vere v zmago.

Po odmoru so domačini imeli nekaj lepih priložnosti, ki jih žal niso znali izkoristiti. Silovit strel na prečko se je odbil v stranski prostor. V tekmi je prevladovala taktika in očitno zadovoljstvo z neodločenim rezultatom. Odlično tekmo je odigral legionar Stanko Tot, ki je bil po tekmi izbran za najboljšega igralca SAK. Odborniki, moštvo in gledalci še vedno nestrpno čakajo na prvo zmago na domačih tleh; položaj na lestvici (14. mesto, 9 točk) pa signalizira nevaren položaj za nadaljni obstoj v regionalni ligi.

M. Š.

NOGOMET / SAK

Derbi brez ognja in golov – 0:0

Sredinski igralec Stanko Tot je odigral odlično partijo

Foto: Stukelj

2. Super-trim-sedmerboj južnokoroških vasi 2000/2001 Slovenske športne zveze se je nadaljeval z 2. tekmovalnim dnevom v Bilčovsu. Ob rekordni udeležbi skoraj 70 aktivnih tekmovalcev in tekmovalk so si zagotovili zmago domačini pred Železno Kaplo in Šentprimozem. Po dveh tekmovalnih dneh vodita v skupni razvrstitvi lanskoletni zmagovalci Železna Kapla in Bilčovs s po 27 točkami, na tretjem mestu pa sledijo Loče/Podgorje (18. točk). Razplet po dveh tekmah kaže, da bo odločitev o zmagovalcu 2. Super-trim-sedmerboja tesnejša kot lansko leto, ko je Železna Kapla bila preveč dominantna, glede števila aktivnih tekmovalcev in tekmovalk pa že zdaj presega vsa pričakovanja.

Drugi tekmovalni dan se je začel s kolesarsko dirko žensk (12 tekmovalk) na izredno zahtevni cestni progi od Velinje vasi do Bilčovsa. Najhitrejša je bila Kapelčanka Katharina Pasterk, ki je 4,5 kilometra dolgo progo prevozila v odličnem času 8:52 minut! Drugo mesto je osvojila Daniela Lukinger (Loče/Podgorje), tretje mesto pa domačinka Ilka Jesenko.

Moški so tekmovali z gorskimi kolesi na zelo selektivni in zaradi dežja tudi dokaj nevarni progi v Bilčovsu. Najhitrejši od skupno 17 tekmovalcev je bil Helmut Starc iz Šentprimoža. Kot drugi je prevozil ciljno črto Franz Lach (Železna Kapla), tretje mesto pa je osvojil prav tako Kapelčan Igor Pajed.

Rekordno število deklet in fantov (do 11 let) pa je sodelovalo pri spretnostni vožnji s skooterji na asfaltnem igrišču pod ljudsko šolo: pri dekletih (16 tekmovalk) so domačini

SUPER-TRIM-SEDMERBOJ JUŽNOKOROŠKIH VASI 2000/2001

Drugi tekmovalni dan v znamenju Bilčovsa!

Organizatorja tekmovanja Ivan Lukan in Rupert Gasser s tekmovalci

slavili kar trojno zmago (1. Vanessa Gasser, 2. Sara Ogris, 3. Lisa Stangl), pri fantih (20 tekmovalcev) pa dvojno: 1. Patrick Quantschnig pred bratom Marcelom. Čast ostalih ekip je s tretjim mestom rešil Kapelčan Andreas Karničar.

Za vzorno organizacijo in brezhiben potek prireditve, ki se je končala s slovesno razglasitvijo rezultatov in družabnim srečanjem vseh udeležencev pri gostilni Ogris, sta odgovorjale predsednik SPD »Bilka« Bilčovs mag. Rupert Gasser in vodja bilčovske ekipe Gusti Zablantnik, ki je skupaj s tajnikom SŠZ Ivanom Lukanom zmagovalcem izročil lepe kolajne oz. nagrade.

3. tekmovalni dan v okviru 2. Super-trim-sedmerboja koroških vasi 2000/2001 je na

sporedu v soboto, 21. oktobra 2000, ob 13.00 na športnem igrišču v Železni Kapli. Panogetek na 600 metrov in spretnostno tekmovalstvo s »karjolo« in uteži (moški), tek na 60 metrov in spretnostno tekmovalstvo s teniškiimi žogicami na pladnju (ženske), skok v daljino, tek na 60 metrov in met v daljino (fantje) ter met v cilj in tek na ovire (dekleta). Prireditelji: SPD »Zarja«, SŠK »Obir«, SPD »Valentin Polanšek« (koordinacija: Miha Travnik).

I. L.

Rezultat 2. tekmovalnega dneva:

1. Bilčovs 15 točk (714), 2. Železna Kapla 12 (637), 3. Šentprimož 10 (284), 4. Loče/Podgorje 8 (137), 5. Pliberk 6 (117), 6. Zahomc 4 (102), 7. Sele 2 (96)

Lestvica po 2 tekmovanjih:

1. Bilčovs in Železna Kapla po 27 točk, 3. Loče 18, 4. Šentprimož 16, 5. Sele 10, 6. Pliberk in Zahomc po 8 točk

KOLESARJENJE / OI 2000

»Paco« najboljši Avstrijec

Že pred tednom se je Peter »Paco« Wrolich na svojih drugih olimpijskih igrah v avstralskem Sydneyu v izredno težki cestni kolesarski dirki uvrstil na 23. mestu. Za zmago so se ob koncu borili le še trije kolesarji, zmagal je Jan Ullrich (Nemčija) pred Alexanderjem Vinokurovom (Kazahstan) in mladim Andreasom Klödenom (Nemčija).

Smola (pokvarjeno kolo) v enajstem od štirinajstih kro-

gov je Petru Wrolichu onemogočila boljšo uvrstitev, po dirki je torej najprej prevladovalo razočaranje: »Pričakoval sem si boljšo uvrstitev, saj je naša ekipa tokrat odlično tekmovala in tudi osebno sem bil optimalno pripravljen na to preizkušnjo.«

Toda izgled na naslednje igre v Atenah leta 2004 služi kot tolažba: »Atene so zame velik cilj, tam hočem doseči boljšo uvrstitev kot tokrat v Sydneyu.«

Sedaj »Paco« še biva na peti celini, kjer se udeležuje večdnevne dirke v Melbournu, na sporedu pa je tudi zaslužen oddih na Zlati obali.

T. G.

ODBOJKA

Pričakovan poraz Doba

Cilj kapetana Dobljanov Martina Micheua v prvi tekmi nove sezone proti Hotvolleys Dunaj (prej Bayernwerk) se je glasil vsaj pridobitev seta, možna pa naj bi bila tudi senzacija. Toda sreča Dobljanom ni bila zvesta, saj se je slovaški legionar Robert Chocholak pri ogrevanju poškodoval, tako da je manjkal steber v igri.

Prvi set je bil še izenačen, v ostalih dveh pa je Dob popustil in s tem prepustil Dunajčanom zmago kar s 3 : 0 (-22/-13/-15). Martin Micheu o tekmi: »Nikoli nismo našli svoje igre«, o sezonskih ciljih članske reprezentance pa je dejal »V avstrijskem prvenstvu se hočemo uvrstiti v semifinalni krog, v evropskem pokalu pa napredovati do tretjega kroga.«

T. G.

Rezultati:

SK Dob – Hotvolleys Dunaj 0 : 3, Union Enns – Fürstenfeld 1 : 3, SSK Feldkirch – Hypo Celovec 1 : 3, Union Döbling – SVS/Sokol 2 : 3, Hagebau Tirol – Uniqua Salzburg

ŠAH

Maksimalna zmaga šahistov SŠK »Obir« I

Prva ekipa Slovenskega športnega kluba »Obir« iz Železne Kaple je začela šahovsko prvenstvo 2000/2001 v 1. razredu-vzhod z maksimalno zmago: Kapelčani so v prvem krogu odpravili ekipo Bistrice/Sveče I kar z 8 : 0! SŠK »Obir« je z rekordno zmago seveda prevzel tudi vodstvo na lestvici. Za šahiste iz doline Bele so zmagali: Dušan Jokovič, Hans-

Christian Wolte, Justin Polanšek, Harald Wolte, novi igralec Rudolf Maier, Wolfgang Moser, Johann Wolte in Johannes Joschl.

Cilj šahistov SŠK »Obir« je kvalifikacija za play off-tekmovalstvo za podvig v podligo, kar je po mnenju sekcijskega vodja Hanzija Stossierja vsekakor realistično.

Tudi druga ekipa SŠK »Obir« je slavila rekordno zmago: dvoboj z drugim moštvom iz Bistrice/Sveče se je končal s 5 : 0. Zmagali so: Andreas Karner, Josef Hanschou, Hanz Stossier, Manfred Topar in Mirko Pasterk.

I. L.

ŠAHOVSKI OREH št. 130

Silvo Kovač

A Grosar – Stojnič (Bled 1994)

Za aktivno igro figur je Grosar žrtvoval kvaliteto, vendar pa je črni z zadnjo potezo Ta3 napadel belega skakača na polju f3. Kako je belemu, ki je na potezi, uspelo preprečiti to grožnjo in v protinapadu še

zmagati? Ne pozabite, da so črne trdnjave zapustile osmo vrsto in tako prepustile obrambo kralja samo črni dami!

Rešitev št. 129

Samo s potezo 1.Ka4!! je črni kralj pred matom v naslednji potezi! Pa poglejmo možnosti črnega: a) 1...d1D (d1T) 2.Lf1 mat; b) 1...Dc5 (Dd4) 2.Dc1 mat; c) 1...Dg2: 2.Le2 mat; d) 1...De1 2.Le2 mat; e) 1...e1S (e1L) 2.Dh7 mat; f) 1...Dg1 2.Td2 mat; g) 1...Tb2 2.Sa1 mat; h) 1...Df6 (De3) 2.Dc1 mat. Mislim, da ste ob številnih rešitvah spoznali tudi lepote problemskega šaha!

